

чає узгодження дій між керівним і керованим об'єктом. Облік застосовується для спостереження за об'єктом. Контроль забезпечує зворотний зв'язок між об'єктом і суб'єктом управління. Якщо вилучити один із компонентів, то відбудеться розрив управлінського циклу і це призведе до втрати керованості. До того ж у разі відсутності контролю, навіть за наявності функції планування, система управління за короткий період часу втратила б можливість розвитку. У свою чергу, контроль без обліку був би неможливий, а без координації – марний. Варто зауважити, що досвід господарювання підтверджує важливість і необхідність здійснення контролю – одного з важелів управління підприємствами і установами. сутність контролю, його місце в системі управління багато в чому визначається характером виробничих відносин у суспільстві. Розвиток контролю в Україні виявив багато проблем теоретичного і практичного характеру, вирішення яких багато в чому залежить від перетворення всієї системи політичних і економічних відносин у країні. Крім того, сутність і зміст контролю не можуть бути докладно розкриті поза сферою управлінської діяльності, яку він обслуговує. Контроль як функція управління виступає засобом зворотного зв'язку між об'єктом управління і системою управління, інформуючи про справжній стан керованого об'єкта, фактичне виконання управлінського рішення.

У контексті цього дослідження вважаємо за необхідне нагадати яке визначення контролю дається з позиції його автоматизації, що контроль – це система, функціонування якої передбачає наявність входу, виходу, механізму, який систему приводить в дію, управління, тобто середовища, де діє механізм, та безпосередньо процесу обробки, завдяки якому відбувається перетворення вхідної інформації у вихідну [3].

Проведені дослідження свідчать, що досить часто у процесі внутрішнього аудиту виникають проблеми, які вимагають відповідних спеціальних знань, і в таких випадках не можливо провести кваліфіковану перевірку або дати оцінку певних обставин і сторін фінансово-господарської діяльності. Через такі чинники серйозні проблеми та суттєві помилки можуть залишитись нерозкритими й невиявленими. Тому внутрішнім аудиторам у разі необхідності варто пропонувати керівництву залучити до аудиторської перевірки зовнішній аудит. МСА 610 «Використання роботи внутрішніх аудиторів» регулює взаємовідносини між підрозділами внутрішнього аудиту та зовнішнім аудитором, визначає доцільність та обсяги використання роботи внутрішніх аудиторів, визначає цілі підрозділу внутрішнього аудиту [4].

Отже, явно проглядається єдина мета і об'єктивні передумови інтеграції внутрішнього і зовнішнього аудиту у досягненні мети. Метою в даному випадку є досягнення економічної і соціальної ефективності системи корпоративного та державного управління, високого рівня відповідальності керівних органів суб'єктів господарювання та державної влади за виконання власних повноважень. Досягти мети можна лише за умови розробки і впровадження єдиної концепції розвитку аудиту з чітким розмежуванням внутрішнього і зовнішнього аудиту.

Список використаних джерел: 1. Подольский В. И., Щербакова Н. С. Компьютерные информационные системы в аудите / под ред. В. И. Подольского. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 159 с. 2. Бенюк М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 336 с. 3. Бардаш С. В. Економічний контроль в Україні: системний підхід: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 656 с. 4. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance and Related Services Pronouncements. 2015 Edition. Volume I. New York: International Federation of Accountants, 2016. 1249 p.

УДК 004.021

Л. І. Рябоконт, студентка

Науковий керівник: **М. О. Нежива**, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

СТАНДАРТ XBRL: ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕХОДУ ДЛЯ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Ключові слова: фінансова звітність, XBRL, таксономія, МСФЗ, фінансовий ринок, Міжнародні стандарти фінансової звітності.

Розвиток фінансової системи в Україні супроводжується постійними якісними і кількісними змінами у звітності. Звітні документи дозволяють проаналізувати фінансовий стан

організації, визначити негативні тенденції в її розвитку. Перехід на електронний формат збору й обробки звітних даних на базі специфікацій XBRL (від англ. EXtensible Business Reporting Language) є одним зі стратегічних проєктів для розвитку фінансового ринку [1].

XBRL (eXtensible Business Reporting Language) – це відкритий стандарт обміну діловою інформацією. Ключовим для розуміння специфіки функціонування XBRL є поняття «таксономія», що є певною сукупністю метаданих, моделей даних, описів форм звітності, порядку їх формування і контролю, які задаються відповідно до певних загальних правил [2].

У західних країнах він є загальноновизнаним стандартом для подання фінансової звітності за МСФЗ США в електронному вигляді. Відкритість стандарту означає, що компаніям, які використовують XBRL, не потрібно купувати ліцензії та сплачувати комісії за його використання. Ключова мета переходу на XBRL: формат подачі звітності, підвищення прозорості інформації, достовірності, якості та автоматизованості звітності.

Розглянемо, які перспективи переходу на систему XBRL очікуються для підприємств України. Найголовніший позитивний аспект стандарту є подання звітності за принципом «єдиного вікна», тобто в уніфікованому універсальному форматі, який прийматимуть усі державні регулятори фінансового ринку. Це й підтверджує перспективність XBRL численними успішними проєктами в різних країнах. Цю систему використовують усі країни «великої двадцятки»: США (7000 компаній) US GAAP Таксоному, Об'єднані Арабські Емірати (250 компаній) IFRS Таксоному, Японія (4500 компаній та 3500 інвестиційних фонди) Japan Таксоному, Німеччина German Таксоному, Велика Британія UK Таксоному, Бразилія (державні органи) XBRL GL, SICONFI Таксоному [3].

Якщо раніше підприємству доводилося подавати різні за формою звіти, наприклад, окремо для Міністерства фінансів і окремо для НКЦПФР, то тепер буде формуватися єдиний звіт. Специфіка стандарту впливає на оптимізацію заповнення звітності, пришвидшуючи й автоматизуючи сам процес. Також усувається надлишковість і дублювання даних за допомогою єдиної системи збору й обробки інформації, тобто вже не доведеться заповнювати ту саму інформацію кілька разів.

Одним із недоліків прийняття стандарту XBRL можна назвати початкові витрати на його впровадження й оптимізацію під конкретний ринок. Адже перед запуском проводиться величезна робота зі створення власної таксономії. Однак навіть цей недолік містить у собі перевагу, а саме розширюваність мови стандарту дозволяє створювати й оновлювати специфічні концепти в межах власної таксономії з одночасною підтримкою інших таксономій, навіть в інших країнах. Пояснити можна прикладом: ЄС висуває нову вимогу до звітності для бізнесу в межах країн-учасниць. Ймовірно, мова самої вимоги буде англійською (можливо, ще з німецьким і французьким варіантами) [4]. Але, наприклад, польські підприємства хочуть мати звітну форму власною мовою, постає складна проблема перекладу бізнес-термінології. Стандарт XBRL відповідає на ці виклики. З існуванням специфічного (для загальної таксономії) концепту країна-учасниця зможе створити власну таксономію, посилаючись на загальну таксономію ЄС щодо спільних концептів, і визначити лише той концепт, який до таксономії ЄС не належить.

Також однією з цілей XBRL було зниження кількості помилок у звітах. XBRL дозволяє розробляти правила відповідності показників звітності між собою й автоматично видавати попередження в разі порушення правила. Світова практика показує, що в середньому впровадження формату XBRL дозволило досягти таких результатів [5]:

- скорочення часу, необхідного для підготовки даних на 96 %;
- подання прозорих даних в одному стандартизованому форматі всім зацікавленим сторонам;
- усунення надмірності та дублювання звітних даних шляхом побудови єдиної системи збору та обробки звітності на основі МСФЗ;
- зменшення математичних помилок.

Нині основною складністю підготовки звітності в XBRL-форматі є не сама конвертація, а підготовка первинних даних і показників, які будуть перетворені у формат XBRL. На нашу думку, перехід не буде болісним для фінансового ринку, адже майже всі його учасники вже подають звітність за міжнародними стандартами. Наприклад, емітенти цінних паперів пе-

рейшли на них ще з 2012 року, професійні учасники фондового ринку здійснили поступовий перехід протягом 2012-2015 років. Сьогодні в Україні є унікальний шанс у максимально короткі терміни, використовуючи міжнародні напрацювання в цій галузі, створити базис для прозорої та ефективної роботи фінансового сектору.

Таким чином, підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що використання XBRL полегшить роботу українським компаніям, які вийшли на фінансовий ринок, адже все більш кількість міжнародних бірж настійно рекомендує компаніям подавати фінансову звітність саме у форматі XBRL. Велика відкритість фінансової інформації про діяльність українських підприємств, безумовно, робить позитивний вплив і на загальний фінансовий клімат у країні. Адже інвестор не буде цікавитися компанією, фінансові результати якої йому не відомі. Аналітики світових інвестиційних компаній, міжнародні експерти зможуть робити більш обґрунтовані аналізи поточної ситуації й прогнози розвитку як українських компаній, так і національної економіки загалом.

Список використаних джерел: 1. НКЦПФР інформує про початок функціонування в Україні системи фінансової звітності у форматі XBRL. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/2019/05/28/nktspr-nformu-pro-potchatok-funktsonuvannya-v-ukran-sistemi-fnansovo-zvtnost-u-format-xbrl/>. 2. Повідомлення про опублікування таксономії UA XBRL МСФЗ. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiini-povidomlennia/26928.html>. 3. Таксономія: міфи та реальність. Що очікує банки у 2019 році. Формат XBRL: перехід банків України на подання звітності за МСФЗ таксономією. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/XBRL_banks1-converted.pdf. 4. Основи XBRL. URL: <https://frs.gov.ua/>. 5. Питання і відповіді з відкритого стандарту звітності XBRL. URL: http://www.cbr.ru/finmarket/projects_xbrl1/ques_xbrl/.